

Ons kenmerk
BR139712

Uw kenmerk

Betreft
AO jeugdhulp

Datum
7 juni 2019

Geachte commissieleden,

Op donderdag 13 juni spreekt u tijdens een algemeen overleg over jeugdhulp in de volle breedte. De Jeugdwet schiet in haar uitvoering voor jeugd met een levenslange, levensbrede beperking, chronische aandoening of ontwikkelingsstoornis tekort. Ditzelfde geldt voor jeugdigen die zorg/ondersteuning vanuit een pgb organiseren. Dit met verstrekking gevolgen. De groep is groot, de problematiek ernstig en de urgentie voor het aanpakken hiervan hoog. Wij vragen u daarom de minister te bevragen over onderstaande knelpunten. Daarnaast hebben we samen met leder(in) nog een brief gestuurd waarnaar we u graag verwijzen.

Bianca heeft 2 kinderen, een dochter van 18 jaar met ASS en een zoon van 16 met ASS en een angststoornis. Met haar dochter gaat het momenteel goed, ze is een muzikalent en kan haar balans vinden door haar werk in de muziek. Met de zoon gaat het niet goed. Dit was in het verleden anders toen hij nog hulp vanuit een pgb kreeg vanuit het directe netwerk. Hulp was altijd dichtbij waardoor er altijd direct gehandeld kon worden om escalaties te voorkomen. Deze situaties deden zich voor op niet planbare momenten, soms zelfs 's nachts. Dit was mogelijk doordat de moeder zelf de noodzakelijke zorg en/ of ondersteuning kon bieden vanuit een pgb bovenop de ondersteuning die ze sowieso al geeft. Gemiddeld was ze 4-5 uur per dag haar zoon aan het ondersteunen, soms wat meer en soms even helemaal niet omdat het dan weer beter ging. Ze hadden een budget van maximaal €8.000,- per jaar. Vaak bleef er aan het einde van het jaar ook nog wat budget over omdat dit niet werd gebruikt. Dit werd netjes teruggestort naar het Zorgkantoor. Na de decentralisatie vond de gemeente dat dit echt niet kon. Er moest professionele hulp komen vanuit ZIN. Aldus geschiedde. De geboden hulp voor haar zoon blijkt niet passend. Hierdoor gaat het regelmatig helemaal fout en adequate hulp blijft uit. Hulpverleners wisselen regelmatig, maar geen hulpverlener krijgt grip op de situatie. Nu ruim 3 jaar verder is er nog altijd geen verbetering, sterker nog, er is een behoorlijke achteruitgang te zien. De hulp die ingezet wordt kost jaarlijks ruim €100.000,- terwijl het niet passend is. Dit terwijl er passende hulp beschikbaar was en wat veel minder had gekost. Kosten voor jeugdhulp rijzen de pan uit. Dit is één van de oorzaken.

Tijdig passende hulp

Het is belangrijk dat tijdens de cruciale levensfase (11-16 jaar) de juiste zorg en/ of ondersteuning geboden wordt. We zien nog te vaak dat ouders en jongeren van het kastje

naar de muur gestuurd worden, er geen of niet passende zorg wordt geleverd waardoor in veel situaties de hulpvraag onnodig zwaarder wordt en lichtere ondersteuning niet meer afdoende is. Per Saldo krijgt steeds vaker signalen binnen dat gemeenten zich niet houden aan de wettelijke termijnen. Er zijn gemeenten waar wachtlijsten zijn voor het aanvragen van jeugdhulp waardoor hulpvragers maanden moeten wachten voordat hun aanvraag in behandeling wordt genomen. Ook aanvraagprocedures hebben vaak een te lange doorlooptijd doordat er bijvoorbeeld extra trajecten bij pgb-aanvragen doorlopen moeten worden. Indicaties worden vaak voor een korte periode afgegeven waardoor hulpvragers snel weer in een nieuwe aanvraagprocedure verstrikt raken. Dit heeft onder andere te maken met onvoldoende deskundigheid in de toegang, met name voor kinderen met een chronische beperking. Per Saldo pleit daarom voor het afgeven van langere indicaties voor hulpvragers die met een chronische of langdurige beperking te maken hebben. Tussendoor kan men dan evaluatiemomenten afspreken. Dit geeft meer rust bij de gezinnen maar scheelt ook enorm veel werk voor onder andere medewerkers in de toegang. Ook wordt er onvoldoende rekening gehouden met de reikwijdte van de hulpvrager, ondersteuning van naasten komt onvoldoende in beeld. De draagkracht van gezinnen wordt hierdoor niet goed gezien en de draaglast van gezinnen wordt onvoldoende beoordeeld.

Gemeente Eindhoven doet een aanpassing in de werkwijze van de toegang. Men had deze werkwijze ondanks waarschuwingen onderschat. Met als gevolg enorme wachtlijsten bij (her)indicaties. Er worden (vrijwel) geen ambtshalve verlengingen afgegeven waardoor bij herindicaties zorgcontinuïteit niet geborgd is. Gezinnen komen in de problemen doordat de zorg/ondersteuning plotseling stop gezet zou moeten door het ontbreken van een aansluitende toekenning.

Momenteel ontvangt Per Saldo veel signalen over dat de zorg/ondersteuning in deze gemeente niet op orde is. De nieuwe werkwijze verergert de situatie; sinds de start in januari 2019 heeft het bureau ruim 1.500 van de circa 4.000 aanvragen voor Wmo en Jeugdhulp nog niet verwerkt. Het bureau komt om in het werk en heeft geen tijd om nieuwe zorg-/ondersteuningsaanvragen of verlengingen te beoordelen. Ook het afgeven van ambtshalve verlengingen wordt vrijwel niet toegepast, wat wel tijdelijk voor verlichting zou kunnen zorgen. Het kan toch niet zo zijn dat doordat een gemeente in gebreke blijft, kinderen met een hulpvraag buiten hun schuld om de dupe worden.

>>Wij verzoeken u de minister te vragen dat zorgcontinuïteit geborgd is en hulpvragers tijdig passende hulp krijgen. Als gemeenten de toegang niet op orde hebben moeten zij ervoor zorgen dat zorg/ondersteuning geregeld wordt. Bij herindicaties is dit mogelijk door ambtshalve verlengingen af te geven en bij nieuwe aanvragen kan tussentijdse hulp indien nodig geboden worden totdat de (her)indicatie in behandeling genomen kan worden.

>>Wij verzoeken u de minister te vragen ervoor te zorgen dat er langere indicaties afgegeven worden voor kinderen met een langdurige beperking zodat zij niet elk (half) jaar het hele herindicatieproces opnieuw hoeven te doorlopen.

Geen pgb omdat de ondersteuning 'gebruikelijke zorg' of 'eigen kracht' is

De gemeente Rotterdam heeft aan 600-700 ouders een brief gestuurd waarin stond dat zij vanuit een pgb zelf geen informele zorg meer konden geven aan hun kind. De regeling zou met terugwerkende kracht vanaf 1 mei 2019 ingaan. Dit heeft bij vele ouders angst gekweekt. Per Saldo vindt dat het categoriaal doelgroepen uitsluiten om informele hulp in te zetten niet kan. Verder wijst Rotterdam erop dat verwacht wordt dat ouders zelf oplossingen regelen voor de zorg van hun kind. Per Saldo vindt dat bij kinderen met een hulpvraag niet zonder onderzoek kan worden verwacht dat ouders alles zelf moeten oplossen en dat zorg/ondersteuning geleverd door ouders altijd gebruikelijke zorg is. Bij de aanvraag van jeugdhulp kan door deskundige indicatiestellers tijdens het onderzoek worden vastgesteld wat de hulpvraag van het kind is. Als men dan een bewuste positieve keuze maakt voor een pgb

wordt vervolgens bekeken welke hulpverlener het meest geschikt is om passende zorg en/ of ondersteuning te kunnen leveren. Dit kan een formele hulpverlener zijn, maar vaak ook een informele hulpverlener, zoals de ouders. De wethouder heeft ruim een maand geleden tegenover de gemeenteraad erkend dat de brief op deze manier niet verstuurd had mogen worden. Ze heeft de raad toegezegd dat er zo spoedig mogelijk een nieuwe brief gemaakt wordt. Tot op heden hebben ouders in Rotterdam nog geen nieuwe brief ontvangen en blijft het onduidelijk wat de nieuwe maatregel in de praktijk inhoudt. Wel heeft Per Saldo de afgelopen week signalen ontvangen van hulpvragers uit Rotterdam, die onlangs een keukentafelgesprek hebben gehad, dat hen alsnog is medegedeeld dat zij geen pgb meer kunnen krijgen voor informele hulp geleverd door ouders zelf. Er was zelfs een consulent die tijdens een keukentafelgesprek had aangegeven dat er geen nieuwe brief verstuurd zal worden. Hieruit blijkt dat er tegenstrijdige informatie gedeeld wordt met hulpvragers.

Gemeenten in de regio Zuid-Holland-Zuid hanteren een inkomenstoets bij jeugdhulpaanvragen waarbij gekozen wordt voor informele hulp door ouders zelf vanuit een pgb. Ouders die al jaren zelf hun kind ondersteunen en kunnen aantonen dat zij vooraf gestelde doelen samen met hun kind bereiken worden sinds kort geconfronteerd met een inkomenstoets. In een aantal gevallen kunnen ouders beter zelf ondersteuning bieden aan hun kind, bijvoorbeeld doordat niet van te voren te zeggen is wanneer ondersteuning nodig is. Dit geldt bijvoorbeeld vaak bij het inslijten van vaardigheden die kinderen tijdens een therapie leren. Als kinderen niet in staat zijn deze aangeleerde vaardigheden ook zelf op andere levensterreinen toe te passen, zoals thuis of op school, dan zal dit ook daar aangeleerd moeten worden. De therapeut leert ouders hoe zij dit kunnen aanleren en toe te passen als de situatie zich voordoet. Zij zijn een verlengstuk van de therapeut. Van te voren is vaak niet in te schatten wanneer en hoe vaak dit nodig is. Ouders zijn dan vaak de aangewezen persoon om dit op zich te nemen. In Zuid-Holland-Zuid is dit alleen nog mogelijk als ouders kunnen aantonen dat zij de vergoeding uit een pgb nodig hebben om rond te kunnen komen. Dit gaat totaal voorbij het principe van het pgb, het pgb is niet bestemd als inkomensinstrument. Dit zijn onnodige drempels die opgeworpen worden en neigt naar ontmoedigingsbeleid voor informele hulp vanuit een pgb. De Raad van Dordrecht heeft als enige gemeente van regio ZHZ dit onderwerp als besprekstuk op de agenda gezet en unaniem besloten om geen inkomenstoets toe te passen voor ouders. De inkomenstoets werd al wel een jaar lang toegepast voordat het werd voorgelegd aan de Gemeenteraad. Overige gemeenten hebben het direct als hamerstuk op de agenda gezet als onderdeel van alle aanpassingen sociaal domein en daarmee goedgekeurd. Gemeenten hebben duidelijke kaders nodig voor gebruikelijke en boven-gebruikelijke zorg, evenals kennis over het persoonsgebonden budget. Deze beoordeling zou niet afhankelijk mogen zijn van de gemeente waar iemand woont en/of van de persoon die indiceert. Per Saldo heeft al vaker hierop aangedrongen bij de Tweede Kamer.

>>Wij verzoeken u de minister te vragen om de juiste deskundigheid in de toegang te borgen zodat zij goed onderzoek kunnen doen naar de hulpvraag en de daarbij best passende invulling van het in te zetten hulptraject met daarbij de keuze voor formele of informele hulpverleners. Het categoriaal uitsluiten van informele zorg door ouders is onwenselijk. Ook het opwerpen van extra drempels zoals de inkomenstoets komt passende hulp voor jeugdigen niet ten goede.

>>Wij verzoeken u de minister alsnog te vragen om kaders met betrekking tot gebruikelijke zorg en boven-gebruikelijke zorg op te stellen, om toegangsmedewerkers handvatten te geven bij het beoordelen van de hulpvraag en de invulling daarvan.

Met vriendelijke groet,

Aline Molenaar

Directeur Per Saldo